

her vige for Samfundsinteresserne. De store Gaarde maa udstykkes, der er ingen Vej udenom, og naar de nuværende Besiddere bliver holdt skadesløse og endog bevarer en væsentlig Del af Jorden, i hvert Fald i første Omgang, er der ingen Grund til Klage. Ejendomsbesidderne og de, der taler for deres Interesser, vil ogsaa nok forstaa, at det er umuligt i det lange Løb at opretholde en Tilstand som den, vi har haft i de senere Aar, at de store Gaarde befolkedes med polske Arbejdere, medens vor egen Ungdom strømmede til Byerne, hvor Arbejdsforholdene var usikre, eller udvandrede til oversøiske Pladser. Saadanne Tilstande kan ikke bevares, og de bør heller ikke bevares.

Det ærede 7de Medlem for Randers Amt (Harboe), der talte paa Lensbesiddernes Vegne og for deres Interesser, advarede stærkt imod Udstykning og pegede paa, hvilke Farer der kunde være forbundet med at stykke Landets større Ejendomme ud til mindre Brug, idet han henviste til Landbrugskrisen i Halvfjerdserne og sammenlignede den med de usikre Forhold, vi ogsaa nu lever under. Det forekommer mig imidlertid, at det ærede 7de Medlem for Randers Amt var lidet heldig med sin Bevisførelse, han havde nemlig kun Formodninger at støtte sig til. Han sagde, at ethvert kunstigt Forsøg paa at standse Strømmen fra Landet til Byerne paa Forhaand var dødsdømt. Denne Udtalelse, som ikke blev efterfulgt af nogen som helst Anvisning paa, hvad man da skal gøre, er jo ganske negativ. Jeg kan ikke se, at der her er Tale om paa nogen kunstig Maade at søge at vende Strømmen fra Landet til Byerne. Det forekommer mig tværtimod, at det er den naturligste Maade at tage Sagen paa, at man gør det muligt for Ungdommen paa Landet at blive ved Arbejdet paa Landet og giver den Mulighed for at komme i selvstændig Virksomhed. Jeg forstaaer ikke, at det skal kunne kaldes et kunstigt Forsøg paa at hindre Arbejderungdommen eller Ungdommen paa Landet i det hele i at vandre ind til Byerne eller ud til oversøiske Pladser. Jeg gjorde i min første Tale opmærksom paa, at i Løbet af 5 Aar var ikke mindre end ca. 42 000 af Landets unge Mænd og Kvinder, og i Hovedsagen unge Mænd i deres kraftigste Alder, vandrede til oversøiske Pladser, og ganske utvivlsomt for den allerstørste Parts Vedkommende, fordi de ikke havde nogen Udsigt til at skaffe sig et selvstændigt Udkomme herhjemme. Det er ganske rigtigt, at man ikke i Øjeblikket ved noget bestemt om, hvilke Muligheder det danske Landbrug har

for en Fedevareeksport i de nærmest kommende Aar. Egentlig kan der vel kun være Tale om to Ting, enten at faa Fedevareproduktionen og Fedevareeksporten i Gang igen eller at vende tilbage til Korndyrkning. Det forekommer mig, at Udtalelserne fra det 7de Medlem for Randers Amt (Harboe) maatte forstaas saaledes, at han ventede, der var Mulighed for, at vi skulde vende tilbage til Korndyrkningsperioden. Hvis det skulde være Tilfældet, vil der komme trange Tider for det danske Landbrug. Men selv om saa var, svinder Jorden jo ikke bort under Fødderne paa os, fordi vi udstykker de store Gaarde og opretter Husmandsbrug. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det kan have sin Vanskelighed, i hvert Fald i de første Aaringer, fuldt ud at komme ind i de gamle Forhold med Fedevareproduktionen og Fedevareeksporten; men paa den anden Side skønner jeg ikke, der er Tegn til Stede paa, at det skulde blive umuligt at vende tilbage til Fedevareproduktionen. Det forekommer mig, at man ved en rent umiddelbar Betragtning maa komme til den Opfattelse, at der er langt større Sandsynlighed for, at man kan komme til at producere Fedevare, end der er for, at man skulde give sig til at producere Korn. Saa snart Udførselstilladelse fra oversøiske Kornafgivningssteder gives, vil ganske naturligt Kornpriserne her i Landet dale. Allerede nu kan man i Sydstatene købe Majs til Priser, der ikke ligger ret langt over, hvad Prisen paa Majs har været i normale Tider; naar Majsen alligevel bliver noget dyrere og Korn i det hele taget vil blive noget dyrere end før Krigen, skyldes det for en ikke ringe Del den Omstændighed, at Fragterne er meget høje.

Hvis det ærede 7de Medlem for Randers Amt og det ærede 6te Medlem for Præstø Amt (Ulrich) havde givet os nogen Anvisning paa, hvad man skulde gøre i Stedet for det, der her foreslaas, at udstykke de store Ejendomme paa Landet for derved at skaffe Plads for Landets Ungdom, saa kunde man jo have diskuteret dette, men de har ikke anvist nogen anden Vej, og jeg spørger dem igen: Hvilken Plan har de Herrer? Hvilken Plan har det konservative Folkeparti at sætte i Stedet for det her foreslaede? Jeg kan ikke tro, at de Herrer kan have den Opfattelse, at det skulde være muligt for Industrien vedblivende at tage Befolkningsoverskuddet fra Landet. Som jeg sagde i min første Tale, tyder meget paa, at Industrien i hvert Fald i en lang Tid vil være henvist til at arbejde med dyre Raa-stoffer og staa overfor en stærk Konkur-